

**Колекція
«Шкільне краєзнавство»
у фондах Педагогічного музею України:
комплектування, вивчення, популяризація**

*Лариса Гайда
Педагогічний музей України*

Шкільне краєзнавство

Краєзнавство, як галузь суспільної діяльності, має свою внутрішню структуру – певну кількість складових з характерними зв'язками між ними. Це структурування відбувається за певними ознаками:

- За змістом краєзнавство ділиться на історичне, географічне, літературне, пам'яткознавче, культурологічне, економічне, природниче тощо.
- За формою організації діяльності – на державне і громадське.
- Виокремлення шкільного краєзнавства в самостійну складову небезпідставне. Його особливість навіть у тому, що воно вдало використовує і часто поєднує елементи і державного, і громадського краєзнавства, у нього свій рівень досліджень, своя система координації, у його орбіту втягнуто наймасовішу аудиторію.
- За типами навчальних закладів – краєзнавча діяльність у дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та закладах вищої освіти.

Колекція «Шкільне краєзнавство» у фондах Педагогічного музею України

- 1. Навчальні посібники з різних галузей краєзнавства.**
- 2. Методичні матеріали з досвіду роботи педагогів-краєзнавців.**
- 3. Наукові праці відомих дослідників регіональної історії, етнографії, мистецтва та природи.**
- 4. Фотографії певних краєзнавчих та пам'яткознавчих подій.**
- 5. Окрема колекція «Шкільне музейництво».**

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԲԱՆԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆԵՐԱԿ

Search ... Search

ПЕДАГОГІЧНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНИ

Національної академії педагогічних наук України

- Головна
- Виставки
- Новини
- Фонди
- Публікації
- Музейна педагогіка
- Музеї педагогів
- Про музей
- Контакти

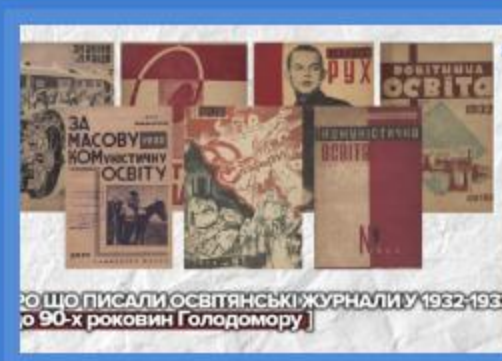
English

До 110-річчя від дня народження Олександра Мазуркевича (1913-1995), українського педагога, літературознавця

Борис Баєв (1923-1979), український психолог, фахівець у галузі вікової та педагогічної психології, психології мовлення

Про що писали освітянські журнали у 1932-1933 рр. (до 90-х роковин Голодомору)

Музика в школі

Відкриття виставки «Київ Сухомлинського» (до 99-ї річниці від дня народження педагога)

Виставка «Фонотека: навчальний вініл» доступна для відвідувачів протягом літа

- Електронна бібліотека
- Освітні програми музеїв
- Навчальні програми для гуртків
- Матеріали конференцій, семінарів
- Шкільні музеї
- Меморіальні музеї при навчальних закладах України
- Музейні експедиції

«Фонотека: навчальний вініл»

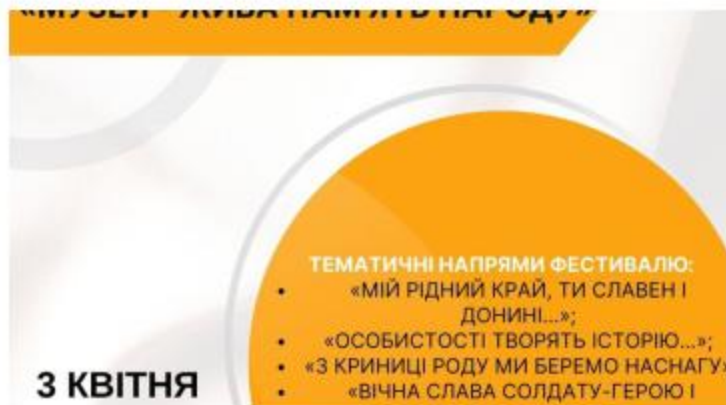
Відкриття виставки «Книга 1917 –

ПЕДАГОГІЧНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНИ

POPULAR RECENT

«Спадщина Василя Сухомлинського: нові аспекти»: підсумок роботи секції

Posted on Октябрь 23, 2016

Інтернет-фестиваль відеороликів музеїв при закладах освіти Рівненщини

POSTED ON 17TH АПРЕЛЬ 2023 BY ВАЛЕНТИНА ЄФІМОВА

Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти організовує інтернет-фестиваль відеороликів музеїв при закладах освіти області. Організаторки Фестивалю – Наталя Мінакова, методистка лабораторії національного виховання, та Наталя Басараба, методистка кабінету ліцензування та навчальної роботи. Учасникам заходу необхідно до 28 квітня 2023 р. заповнити реєстраційну форму за покликанням:
<https://forms.gle/Kx6ghXksjmVwkJCv7>

У шкільному музеї Олесь Гончара відбулося нагородження переможців Фестивалю «Бережіть собори душ своїх»

POSTED ON 17TH АПРЕЛЬ 2023 BY ВАЛЕНТИНА ЄФІМОВА

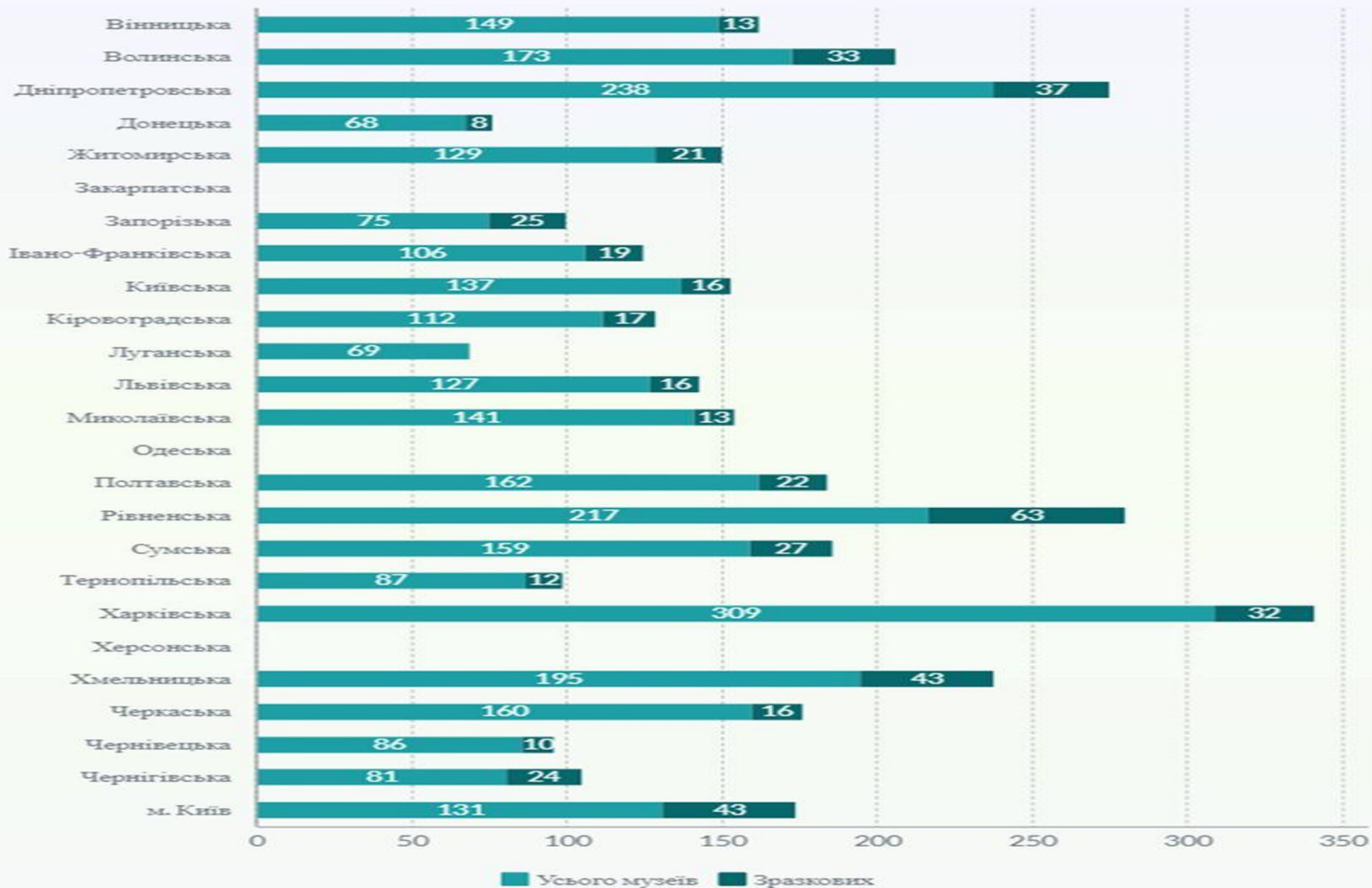
Спеціалізована школа 76 ім. О.Гончара. Олесь Гончар – феномен української культури. Він – воістину національний письменник. «Талант виростає з нації, як та квітка зі стебла, тому відірвати свою долю від долі нації – означає загинути», – ділився роздумами письменник. Він умів в океані рідної мови знаходити слова, які несуть в собі код нації. До 105-річниці [...]

Динаміка кількості зареєстрованих музеїв (2004-2022рр.)

- 2004 рік 3489
- 2007 рік: 3887
- 2010 рік 4432
- 2015 рік 4200 + 453 музеї = **4653** (Не включені до статистичних даних 453 музеї: **182** - АРК+26 - Севастополя+**245** - на окупованих територіях Донецької і Луганської областей)
- 2022 рік 3243

Кількість музеїв при закладах загальної середньої, позашкільної, професійної освіти

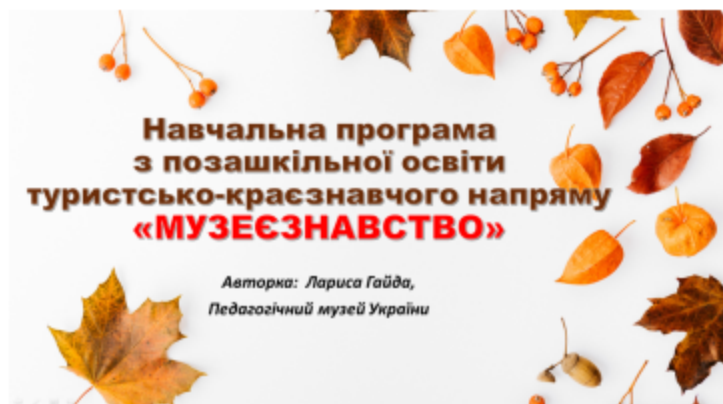

Книга «Шкільне музейництво у біографіях і фактах» (2022)

English

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ГУРТКІВ

Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Музеєзнавство»

POSTED ON 9TH ОКТЯБРЬ 2023 BY ВАЛЕНТИНА ЄФІМОВА

Педагогічний музей України презентує нову початкову програму з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Музеєзнавство» (основний рівень, розрахована на 3 роки навчання). Автор: Лариса Гайда – провідний науковий співробітник Педагогічного

Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Юні екскурсоводи»

POSTED ON 12TH СЕНТЯБРЬ 2023 BY ВАЛЕНТИНА ЄФІМОВА

Метою програми є формування компетентностей особистості у процесі засвоєння базових знань з музеєзнавства та екскурсійної діяльності. Автори – Людмила Дюдя, методист відділу спортивного туризму і краєзнавства, керівник гуртка «Юні

POPULAR

RECENT

RANDOM

Posted by admin

Уроки війни. Як українські школярі наближають Перемогу.

Posted on 24 июля, 2022

Posted by admin

Тематична сторінка «Музей – школі»

Posted on 4 июля, 2016

Posted by admin

Центр-музей Антона Макаренка при виправній колонії для неповнолітніх імені А. Макаренка у селищі Подвірки Дергачівського району Харківської області

Posted on 17 апреля, 2017

Posted by admin

Posted by admin

Сімейний проект «Батьківські середи»

Posted on 19 июня, 2019

Posted by Валентина Єфімова

Posted by admin

Міжнародна виставка «Ер

Transla

Інтерактивна виставка «Шляхами шкільного краєзнавства»

POSTED ON 31.08.2014 BY ADMIN

Мета: представити відвідувачам історію, сучасний стан та перспективи розвитку шкільного краєзнавства в Україні

Завдання:

1. ознайомити гостей музею з теоретико-методологічним засадами освітянського краєзнавства

POPULAR RECENT RANDOM

Музей навчально-виховного комплексу «Гімназія №14 імені Василя Сухомлинського» м. Луцька

Posted on 9 октября, 2016
Posted by Валентина Єфімова

Свято відкриття музею у Бахмутському НВК №11

Posted on 17 октября, 2017
Posted by Валентина Єфімова

Відбувся урок для учнів Одеського НВК «Гімназія №2»

Posted on 16 октября, 2015
Posted by admin

Всеукраїнська науково-практична конференція «Історико-краєзнавча діяльність у закладах освіти: проблеми і перспективи»

Posted on 6 апреля, 2021
Posted by Валентина Єфімова

Інтерактивна екскурсія-подорож «Володар Запоріжжя»

Posted on 23 октября, 2017

English

Теоретико-методологічні засади шкільного краєзнавства в Україні

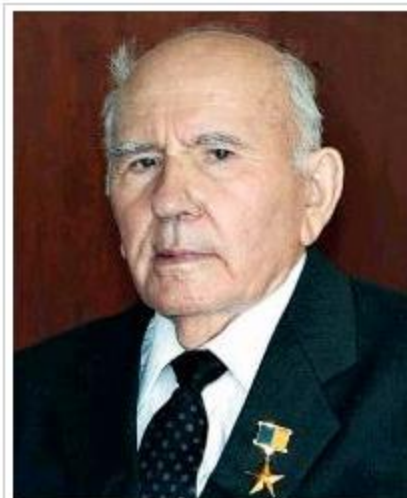
POSTED ON 15.01.2015 BY ADMIN

Окремих праць, які б ґрунтовно висвітлювали питання теоретико-методологічних основ освітянського краєзнавства, в Україні поки що немає. Нами проаналізовані окремі публікації, присвячені вказаній проблематиці. Найбільш ґрунтовно вони були узагальнені у спеціальному випуску наукового журналу *«Краєзнавство» – 2011. – Ч. 3.*, який видається Національною спілкою краєзнавців України.

Багатьма цікавими напрацюваннями та безцінним досвідом краєзнавчої масової роботи з учнями ми завдячуємо невтомній багатолітній праці патріарха українського краєзнавства Петра Тронька.

З його ініціативи та сприяння були реалізовані не тільки краєзнавчо-пам'яткоохоронні проекти, а й теоретичні дослідження, організовані наукові конференції, суттєву підтримку мало громадське краєзнавство.

У статті *«Краєзнавство як складова навчально-виховного процесу» // «Краєзнавство» – 2011. – Ч. 3, с.5-10.* Петро Тимофійович звертав увагу, що краєзнавство – це і розділ історичної науки, і просвітництво, і складова навчально-виховного процесу, і зміст діяльності позашкільних навчальних закладів туристсько-краєзнавчого профілю. Для багатьох педагогів краєзнавчий принцип викладання став основою

П.Тронько

POPULAR

RECENT

RANDOM

Український центр розвитку музейної справи (УЦРМС) разом зі спільнотою KidsGuide запроваджують проект «Музейна марка УЦРМС»

Posted on 1 августа, 2014

Posted by admin

День музею у дитячому оздоровчому таборі «Універ»

Posted on 20 августа, 2016

Posted by admin

50 відтінків Класики. Концерт-перформанс

Posted on 17 июня, 2018

Posted by Валентина Єфімова

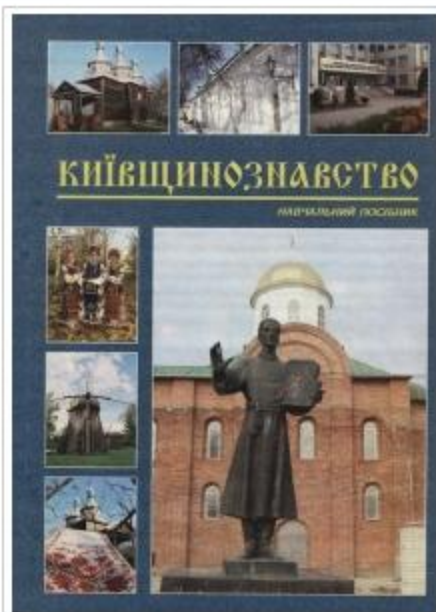
До 100-річчя журналу «Пролетарська освіта» (1920 – 1921, Київ)

Posted on 6 октября, 2020

Posted by Валентина Єфімова

Структура та зміст шкільного краєзнавства

Навчально-методичне забезпечення використання краєзнавства в освіті

Краєзнавчі альманахи як складова освітянського краєзнавства

ПЕДАГОГІЧНІ ЦИТАТИ

Успіхи науки – справа часу і сміливості розуму

— *Вольтер*

ХМАРКА

30подій_ПедагогічнийМузей_Україні
 30років_незалежності_України Виставки Анонси виставок
 Віртуальні виставки Заходи Педагогічного музею Конференції Конференції та семінари Мистецький арсенал Музейна педагогіка Музеї Дніпра Музеї Львова Музеї педагогів Новини Новини Педагогічного музею Освіта у музеї Освітні програми Педагогічна мапа Києва Різдво у музеї Свята у музеї Сухомлинський Сухомлинський_серед_зірок аудіофонди_педмузею вебінари відео доступні_фонди_пму доступні фонди діти і музей конференція краєзнавчий музей майстер-клас матеріали конференцій та семінарів музей для

Шкільне краєзнавство у фондах Педагогічного музею України

POSTED ON 14.09.2014 BY ADMIN

Белоскурський М. Юний альпініст: посібник для секції юних альпіністів. К.: Радянська школа, 1940. – 80 с.

Висвітлені питання підготовки юних альпіністів, методика та організацію навчальної роботи з дітьми як у місцевих умовах, так і в горах і, нарешті, саму техніку альпінізму. Представлено досвід роботи українського табору «Юний альпініст», значення його діяльності у справі набуття оборонних навичок, виховання та оздоровлення дітей. Дитячий альпінізм із «спробного» спорту перетворився в загально визнаний вид позашкільної виховної роботи з дітьми.

Цікава цитата

«Наша доблесна Червона Армія, яка досконало володіє найновішою військовою технікою, має не менші успіхи і в альпінізмі. У 1934 році була проведена вже друга альпініада РСЧА. 286 командирів зробили вперше таке нечувано-масове сходження на найвищу вершину Кавказа – Ельбрус. В 1935 році вже цілі підрозділи в повному озброєнні зробили ряд переходів і сходжень на вершини. Альпініада на Ельбрус, в якій командири нашої любимой Червоної Армії показують зразки мужності і організованості, стала традиційною»

POPULAR

RECENT

RANDOM

Театрально-мистецький захід «Бенефіс Ю. Крашевського на Волині»

Posted on 1 мая, 2023

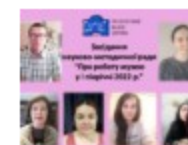
Posted by Валентина Єфімова

Практична робота з музейними даними на засадах Linked Data

Posted on 26 ноября, 2019

Posted by Валентина Єфімова

Онлайн-засідання Науково-методичної ради музею

Posted on 23 июня, 2022

Posted by admin

Круглий стіл «Музейна педагогіка в умовах пандемії COVID-19»

Posted on 28 апреля, 2021

Posted by Валентина Єфімова

Мистецтво, яке творили президенти США

Posted on 14 ноября, 2022

Posted by Валентина Єфімова

Навчально-методичне забезпечення використання краєзнавства в освіті

POSTED ON 31.08.2014 BY ADMIN

Реалії змісту освітянського середовища за роки незалежності України кардинально змінилися. Система навчально-методичного супроводу шкільного краєзнавства охоплює: навчальні програми курсів за вибором (спецкурси, факультативи), гуртків краєзнавчого профілю; навчальні посібники та методичні матеріали (рекомендації, розробки занять, профільні дидактичні матеріали тощо).

У багатьох областях створено і видано навчальні посібники з краєзнавства. Цей процес надзвичайно розмаїтий і цікавий, оскільки кожна місцина має свої особливості – історичні, природні, ментальні, світоглядні, конфесійні. Автори намагаються розкрити дітям багатство і красу рідного краю, презентувати духовні надбання, відкрити учням чарівний світ навколо себе, допомогти утвердитись у почутті власної унікальності та неповторності.

На нашій виставці ми експонуємо декілька навчальних посібників різних за змістом та методикою його викладу. Процес їх підготовки та видання відбувається в конкретних областях та районах і відзначається надзвичайно цікавим та широким спектром історичних, культурних подій і явищ, неординарністю та різноманітністю, чим власне й цікаві сучасні регіональні процеси посібникотворення на краєзнавчій основі. Особливої уваги заслуговує методичний апарат навчальних видань – додатки, запитання, творчі завдання, витяги з документів, рекомендована література з теми та електронні джерела.

Важливим є фактор залучення до процесу підготовки цих видань науковців, педагогів-практиків, краєзнавців-аматорів, музейників, спеціалістів редакцій «Книги пам'яті», державних архівів тощо. Зазначені посібники видані місцевими видавництвами, таким чином реалізовані творчі можливості дизайнерів та видавців, які демонструють своєрідність ілюстративно-зображувальних можливостей. Фінансування краєзнавчих книг та комплектів відбувається з різних джерел – за кошти місцевих

POPULAR

RECENT

RANDOM

Віртуальний освітній проект «Педагогічні рефлексії»: Методика Василя Сухомлинського

Posted on 5 мая, 2020

Posted by Валентина Єфімова

«Майстерні природи» у Чернівецькому обласному краєзнавчому музеї

Posted on 9 ноября, 2021

Posted by Валентина Єфімова

Lviv IT Arena

Posted on 27 сентября, 2018

Posted by Валентина Єфімова

Триває реалізація онлайн-проекту «Педагогічна мапа Києва»

Posted on 28 июля, 2023

Posted by admin

День знань у будинку Дмитра Яворницького

Posted on 11 сентября, 2015

Posted by admin

Приклади посібників:

Моє улюблене місто Миколаїв: Книга для учнів початкових класів. – Миколаїв, 2008. – 48 с.

У книзі розповідається про історію та сьогодення міста Миколаєва. Видання адресоване дітям молодшого та середнього шкільного віку. Вона також буде цікава усім, хто любить рідне місто та гостям Миколаєва.

Книга переможець обласного конкурсу «Краща миколаївська книга» в номінації «Краще видання для дітей та юнацтва».

Зайцев Б. П., Скирда В. В., Воропаєва В. В., Марченко О. С., Скирда І. М. **Історія рідного краю (Харківщинознавство):** Навчальний посібник. – Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2002. – 264 с.

Навчальний посібник «Історія рідного краю (Харківщинознавство)» розроблений і підготовлений колективом науковців та вчителів-практиків із використанням унікальних ілюстрацій, наданих археологами. Посібник охоплює період від найдавніших часів до ХХ століття. Матеріал книги ґрунтується на історичних документах та матеріалах археологічних досліджень. Велику увагу приділено історії заснування міста Харкова. Розділи посібника розкривають не лише побут, а й політичний, адміністративно-територіальний устрій Харківщини та її населення стан

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

ПЕДАГОГІЧНІ ЦИТАТИ

Чому б ти не навчався, ти навчаєшся для себе

— *Петроній*

ХМАРКА

30подій_ПедагогічнийМузей_Україні

30років_незалежності_України ВИСТАВКИ Анонси виставок

Віртуальні виставки Заходи Педагогічного

музею Конференції Конференції та

семінари Мистецький арсенал Музейна

педагогіка

Transla

Учебное пособие «Уроки Одессоведения».

Пособие выпущено на электронных носителях и передано во все средние учебные заведения города и районы области. Пособие предназначено для изучения истории, культуры и искусства на уроках художественной культуры в 9-м классе в рамках школьной программы. Состоит из двух частей: первая – материал о памятниках культуры и искусства Одесщины, вторая – архитектурные памятники, культовые сооружения, монументальне скульптуры, театры, музеи, мемориальные

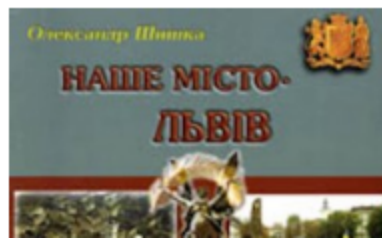
доски выдающимся деятелям культуры Одессы.

Олександр Шишка. Наше місто – Львів. 1 частина. 2002 р., 192 с.

Перша частина посібника розповідає про розвиток міста Львова протягом століть до 1860-х років. Містить фактографічний і документальний матеріал, історичну прозу, легенди і перекази про місто.

Призначений для учнів загальноосвітніх середніх шкіл. Може бути корисним для усіх шанувальників давньої історії Львова

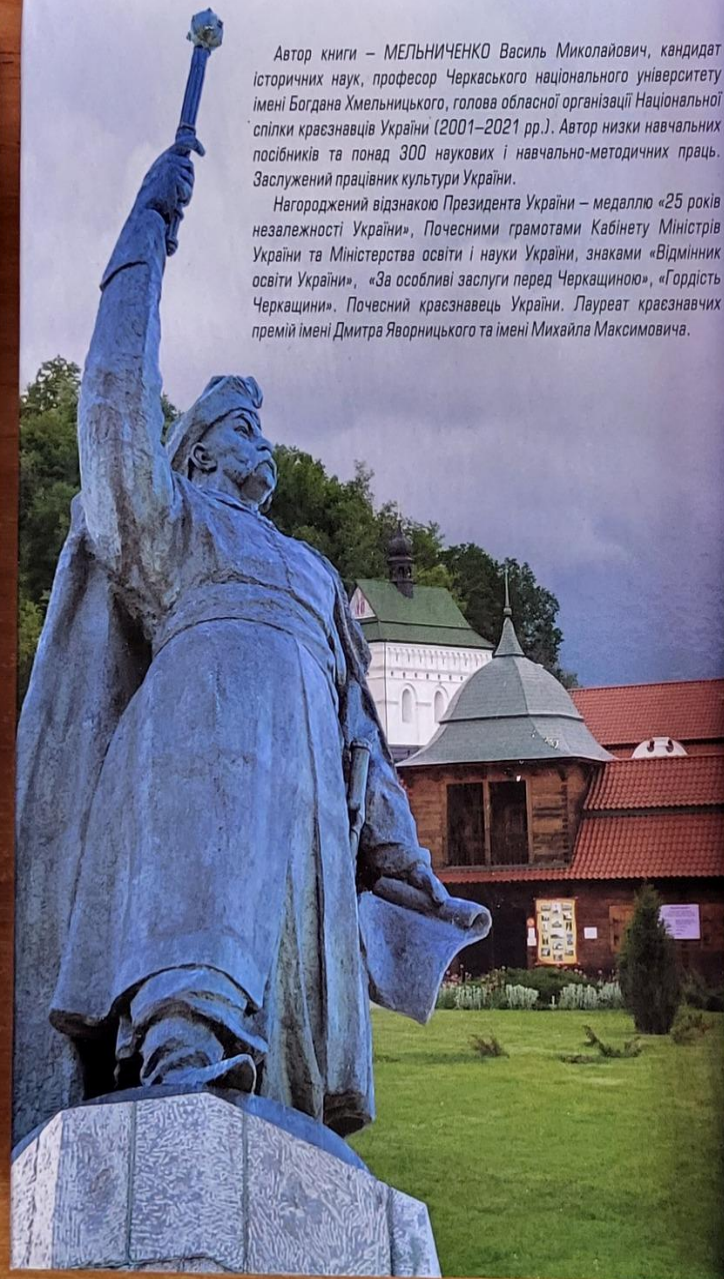
Олександр Шишка. Наше місто – Львів. 2 частина. 2005 р., 174 с.

Друга частина посібника розповідає про історію і розвиток міста Львова з 1860-х рр. до сучасності. Містить фактографічний і документальний матеріал, фрагменти спогадів, велику кількість архівних фотографій.

ПРОГРАМА

навчального курсу
«Моя Черкащина»
для учнів 7–11 класів
закладів загальної
середньої освіти
Черкаської області

Автор книги – МЕЛЬНИЧЕНКО Василь Миколайович, кандидат історичних наук, професор Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, голова обласної організації Національної спілки краєзнавців України (2001–2021 рр.). Автор низки навчальних посібників та понад 300 наукових і навчально-методичних праць. Заслужений працівник культури України.

Нагороджений відзнакою Президента України – медаллю «25 років незалежності України», Почесними грамотами Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України, знаками «Відмінник освіти України», «За особливі заслуги перед Черкащиною», «Гордість Черкащини». Почесний краєзнавець України. Лауреат краєзнавчих премій імені Дмитра Яворницького та імені Михайла Максимовича.

Василь МЕЛЬНИЧЕНКО

МОЯ ЧЕРКАЩИНА

ІСТОРІЯ РІДНОГО КРАЮ
ВІД НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ
ДО СУЧАСНОСТІ

Василь
МЕЛЬНИЧЕНКО

Навчально-методичний посібник
для вчителів закладів загальної
середньої освіти Черкаської області

Тематичні рубрики на сторінці музею у мережі Фейсбук

МузейнаПедагогіка_Методичний доробок

МузейнаПедагогіка_Наукові пошуки

МузейнаПедагогіка_Дайджест новин

МузейнаПедагогіка_Досвід музеїв закладів освіти

Висновки

**Колекція «Шкільне краєзнавство»
Педагогічного музею – єдине в Україні
систематизоване зібрання навчально-
методичних матеріалів з освітянського
краєзнавства, яке продовжує
поповнюватись.**